

Užimtumo tarnyba: besirengiantys darbo rinkai – ilgesnis kelias link užimtumo

Klientų intensyvesnis profiliavimas įgauna kitokią aptarnavimo kryptį. Tam turėjo įtakos nuo liepos 1 d. priimtos Užimtumo įstatymo nuostatos, susijusios su darbo ieškančių asmenų statuso nustatymu pagal pasirengimą darbo rinkai.

Užimtumo tarnyba šį statusą jau suteikė 21,5 tūkst. klientų – tai 10,8 proc. visų klientų. Anksčiau apie 87 proc. jų buvo registruoti bedarbio statusu.

Šį pusmetį Užimtumo tarnyba perėjo prie labiau diferencijuotų paslaugų teikimo: vieniems – iš karto siūlomas darbas arba persikvalifikavimas, kitiems – kompleksinės paslaugos įtraukiant kitų sričių ar socialinių partnerių specialistus – atvejo vadybininkus, psichologus, teisininkus, socialinių paslaugų teikėjus.

„Per šį laikotarpį išryškėjo besirengiančio statusą įgijusių klientų portretas. Įvardintos svarbiausios aplinkybės, ribojančios aktyvią darbo paiešką ir įsidarbinimą. Dabar sutelktas dėmesys į tai, kaip šiems žmonėms suteikti optimalias ir reikalingas paslaugas, ir tik vėliau, jas suteikus, galime pradėti jų sugrąžinimo į darbo rinką procesą“, – akcentavo Užimtumo tarnybos direktorė Inga Balnanosienė.

Naująjį statusą šalyje daugiausiai (68,8 proc.) įgijo vyresni nei 50 metų asmenys, kas ketvirtas (28,5 proc.) – 30-49 metų, jaunimas iki 29 metų – 2,7 proc. Asmenys su negalia sudaro 17,7 proc.

Bendra šalies stebėseną rodo, kad daugiau kaip pusė (56,5 proc.) stokoja socialinių įgūdžių ir motyvacijos dirbti. Kas ketvirtas (25,4 proc.) neturi galimybių iš gyvenamosios vietos atvykti į darbo vietą, 11,1 proc. turi prižiūrėti ar slaugyti šeimos narį, 10,1 proc. yra apribotas disponavimas pinigineis lėšomis, 5,2 proc. turi priklausomybę nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų.

I. Balnanosienės teigimu, didžiausia problema yra savivaldybių kaimiškose vietovėse, kuriose sudėtingiau su viešuoju transportu, taip pat pasienio zonose esančiose savivaldybėse, iš kur gyventojai negali pasiekti darbo vietų.

Daugiausiai besirengiančio darbo rinkai statusas nuo registruotų klientų suteiktas Lazdijų (43,5 proc.), Molėtų (31 proc.), Kupiškio (28,9 proc.), Zarasų (26,8 proc.), Prienų (25 proc.) rajonų klientų aptarnavimo skyriuose. Mažiausiai tokių asmenų registruota Švenčionyse (1,6 proc.), Kauno rajone (3,1 proc.), Vilniuje (3,3 proc.) ir Kaune (4 proc.).

Lazdijuose tiek pat klientų – su bedarbio ir besirengiančio darbo rinkai statusu

Lazdijai daugelį metų pasižymi dideliu nedarbu – dabar registruota daugiau nei 1,8 tūkst.

Užimtumo tarnyba: besirengiantys darbo rinkai – ilgesnis kelias link užimtumo

darbo neturinčių asmenų. Besirengiančio statusą daugiausiai (62,9 proc.) įgijo vyresni nei 50+ ir vyrai (58 proc.). Net 62,6 proc. šie rajono gyventojai nedirba ilgiau nei dvejus metus, nuo metų iki dviejų – 7,6 proc., nuo 6 mėn. iki 12 mėn. – 8,4 proc., iki 6 mėn. – 21,4 proc.

„Susiklostė unikali situacija – dabar beveik vienodas klientų skaičius turi ir bedarbio (830), ir besirengiančio darbo rinkai statusą (807). Rajone sudėtinga padėtis darbo rinkoje, nes mažai įmonių, mažai ir darbo vietų“ – sakė Lazdijų skyriaus vedėja Renata Jančiauskienė.

Dauguma (59,7 proc.) šių klientų stokoja socialinių įgūdžių ir motyvacijos dirbti, 24,2 proc. neturi galimybių atvykti į darbo vietą, 9,8 proc. turi prižiūrėti ar slaugyti šeimos narį, 5,1 proc. apribotas disponavimas pinigineis lėšomis, dar 3,6 proc. turi priklausomybę nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų.

Lazdijų skyriaus pagrindiniai partneriai – rajono savivaldybė, Socialinių paslaugų centras, Visuomenės sveikatos biuras, Lazdijų švietimo centras, kurie kartu su Užimtumo tarnyba padės šiems žmonėms sugrįžti į darbo rinką. Dabar savivaldybės atvejo vadybininkas dirba su 70 asmenų, kiti socialiniai partneriai pagal poreikį pradeda teikti individualias slaugos, pagalbos į namus ir panašias paslaugas.

Pasak vedėjos, psichologo, priklausomybių konsultanto paslaugos, konsultacijos sveikatos gerinimo klausimais ir kitos paslaugos intensyviau bus teikiamos nuo kitų metų: „Dabar turintiems skolų asmenims siūlome dalyvauti VŠĮ biuras „Pactum“ projekte „Skola – ne bėda, dirbsiu – atiduosiu“, ir jau 5 finansinių išsiskolinimų turintys asmenys sutiko dalyvauti, o 9 klientai spręs savo priklausomybių problemas“.

Vilkaviškio ypatumas: 72 proc. besirengiančio statusą turi vyresni klientai

Vilkaviškio savivaldybėje besirengiančių darbo rinkai asmenų skaičius gruodžio pradžioje išaugo iki 702. Penktadaliui (22,4 proc.) šis statusas suteiktas registracijos metu, išsiaiškinus jų tikslus dėl užimtumo. Ketvirtadalis (25 proc.) jų – iš Kybartų, 5,2 proc. – iš Virbalio ir tik 14,5 proc. – iš Vilkaviškio seniūnijos. Net 55,3 proc. yra kaimo gyventojai.

Ilgiau kaip dvejus metus iki įsiregistravimo Užimtumo tarnyboje nedirbo 64 proc. vilkaviškiečių. Apskritai nėra fiksuotos jokios darbinės veiklos 11,5 proc., nedarbo trukmė nuo registracijos pradžios ilgesnė nei 24 mėn. – 28,5 proc., nuo vienerių iki dviejų mėn. – 13 proc., pagal neterminuotą darbo sutartį buvo dirbę tik 1989-2000 m. – 9 proc.

Daugumą (72 proc.) besirengiančių darbo rinkai sudaro vyresni nei 50 metų asmenys, iš jų – net 74 proc. vyresni nei 55 metų ir 26,5 proc. – per 60 metų. Šį statusą įgijo daugiau nei

trečdalis (35 proc.) vyresnių nei 50 klientų – iš viso jų registruota 1,4 tūkst.

„Problema ta, kad vyresnio amžiaus klientai dauguma nepajėgia dirbti nei žemės ūkyje, nei gamyboje, nei statyboje dėl prastos sveikatos. Dalis neturi profesijos arba turi nepaklausią, bet nenori nieko keisti ir sako, kad įgijus kitą profesiją, nebus kur dirbti. Pakankamai daug šių asmenų nedirbė 10-20 metų. Dabar jų niekas nepriima dėl sveikatos, mobilumo ar spartos trūkumo. 28 proc. neturi galimybių atvykti iš nuolatinės gyvenamos vietos, nes gyvena atokiai, nevairuoja ir neturi transporto priemonių, – pasakojo Vilkaviškio skyriaus vedėja Reda Besasparienė.

Vilkaviškio klientų aptarnavimo skyriuje su daugeliu šios grupės klientų dirba du atvejo vadybininkai, kiti nukreipiami pas atitinkamus specialistus konsultacijoms. Dėl priklausomybių siūlomos paslaugos asociacijoje „Keisk požiūrį“ arba pas priklausomybių ligų konsultantą. Daug padeda Vilkaviškio rajono savivaldybės atvejo vadybininkė ir teisininkas bei Visuomenės sveikatos biuras.

Kaip sakė vedėja, sprendžiama, kas galėtų padėti motyvacijos ir socialinių įgūdžių srityje, nes rajone didelis trūkumas paslaugų teikėjų – nėra nevyriausybinų organizacijų: „Rajone didelė problema – tinkamų darbo vietų vyresnio amžiaus asmenims su sveikatos ir mobilumo problemomis trūkumas.

Panevėžys: problemos - ir žalingi įpročiai, ir skolos

Didelę darbo patirtį su pažeidžiamais darbo rinkoje asmenimis turi Panevėžio miesto 1-asis skyrius, trejus metus įgyvendinęs pilotinį modelį nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems. Šiuo metu skyrius aptarnauja per 12 proc. (774) besirengiančių darbo rinkai asmenų. Pagal amžių – du trečdaliai yra vyresni nei 50 metų asmenys. Trečdalis klientų nekvalifikuoti, 7 proc. įgiję aukštąjį išsilavinimą. Tai kažkada dirbė ir praradę įgūdžius staliai, mašinų, staklių operatoriai, tekintojai, traktorininkai, žemos kvalifikacijos, nepaklausių profesijų atstovai.

„Už kiekvieno žmogaus dažniausiai slypi ne viena problema, sąlygojanti asmens „iškritimą“ iš darbo rinkos. Ne tik tolimas kelias iki darbo ar motyvacijos stoka. Tai – ir asocialus elgesys, žalingi įpročiai, ir socialinių įgūdžių stoka. Trukdo ir ekonominės problemos – neturi nuolatinės gyvenamos vietos arba gyvena nutolusiose vietovėse rajono savivaldybėje, žemas pragyvenimo lygis, ankstyvas iškritimas iš švietimo sistemos, specialieji ugdymosi poreikiai“, – tvirtino Panevėžio miesto 1-ojo skyriaus vedėja Virginija Nakienė.

Skyriuje per 37 proc. su besirengiančio statusu neturi galimybių nuvykti į darbo vietą,

daugiau nei trečdalis stokoja socialinių įgūdžių, motyvacijos dirbti, per 15 proc. apribotas disponavimas pinigineis lėšomis, kas dešimtas klientas turi prižiūrėti ir slaugyti šeimos nari. Daugiau nei 5 proc. turi priklausomybę nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų.

Pasak vedėjos, šie asmenys sunkiausiai priima pokyčių planavimą bei veiksmus nustatytoms problemoms šalinti. Su jais skyriuje jau dirba keturi atvejo vadybininkai.

Per pusmetį organizuoti susitikimai su Panevėžio miesto ir rajono savivaldos atstovais, socialiniais partneriais, su kuriais aptartas atvejo vadybos taikymas nedirbantiems gyventojams. Taip pat bendraujama su kiekvienu socialiniu partneriu apsilankant vietoje, susipažįstant su galimų paslaugų teikėjais, kad specialistai žinotų, kokią konkrečią paslaugą gali gauti jo aptarnaujamas klientas pas konkretų paslaugos teikėją.

„Atvejo vadybą kažin ar galima matuoti skaičiais, ir vienos problemos pašalinimas jau yra rezultatas, kuris nebus matomas ataskaitose“, – įsitikinusi V. Nakienė.

Įgyta patirtis Akmenėje padės dirbti su besirengiančiais darbo rinkai

Akmenės savivaldybėje registruotas nedarbas – vienas didžiausių šalyje ir kol kas nemažėja. Čia 28 proc. (382) asmenų įgijo besirengiančio darbo rinkai statusą.

„Turime nemažą įdirbį – ne vienerius metus rūpinomės 150 socialinę paramą gaunančiais bedarbiais. Vieni pirmųjų pradėjome įgyvendinti pilotinį projektą, kuriame jie dalyvavo mentorystės, bandomosios praktikos, socialinių partnerių motyvacinuose užsiėmimuose. Būtent šie asmenys ir įgyja besirengiančiojo statusą. Manau, kad įdarbinimas subsidijuojant ir socialinių partnerių motyvaciniai užsiėmimai – efektyviausios priemonės siekiant šių asmenų užimtumo. Tai rodo projekto patirtis – iš 57 įdarbintų subsidijuojant dauguma ir toliau dirba“, – įsitikinęs Akmenės skyriaus vedėjas Algis Rudys.

Anot vedėjo, su papildomai remiamais bedarbiais turime dirbti kartu – ir savivalda, ir mūsų darbuotojai, ir kiti socialiniai partneriai: „Rajone tokių gyventojų integraciją pavadinčiau rezervuota, o mūsų resursai nedideli“.

Daugiausiai klientų besirengiančio statusą turi sostinės regione

Vilniaus apskrityje šiuo metu daugiau nei 4 tūkst. asmenų suteiktas besirengiančio darbo rinkai statusas, iš jų – daugiausiai vyresnių nei 50 metų asmenų (64,9 proc.). Pagal išsilavinimą, daugelis jų turi vidurinį su profesine kvalifikacija (30,6 proc.) ir vidurinį bendro lavinimo (22,5 proc.). Turintys aukštąjį universitetinį – 276, aukštąjį koleginių – 39,

Užimtumo tarnyba: besirengiantys darbo rinkai - ilgesnis kelias link
užimtumo

aukštesnįjį - 341, pagrindinį su profesine kvalifikacija - 380, pagrindinį bendro lavinimo - 473, pradinį bendro lavinimo - 312, pradinį su profesine kvalifikacija - 50, neturi pradinio - 42.

„Dabar šiems klientams negalime siūlyti užimtumo jokiais formomis, nes daugeliui (58 proc.) trūksta socialinių įgūdžių ir motyvacijos. Bendradarbiaujant su savivaldybėmis ir socialiniais partneriais klientams pradedamos teikti pasaugos, kurios yra būtinos užimtumo ribojimo priežastims šalinti“, - teigė Vilniaus klientų aptarnavimo direktorė Jurgita Bražinskienė.

Pasak jos, kiekvienas atvejis yra individualus ir laike sunkiai apibrėžiamas.

